

yaşamı ve yaşadığı dönem hakkında kesin bir bilgi yoktur. Oniki hikâyeden oluşan ve tam adı "*Kitab-ı Dede Korkut Alâ Lisan-ı taife-i Oğuzân*" = (Oğuz Halkının Diliyle Dede Korkut Kitabı) olan yapıtın bir de önsözü vardır. Önsözde Dede Korkut tanıtılmaktadır. Oğuz Türkleri arasında oluşup, XIV. Yüzyılın sonlarıyla XV. Yüzyılın başlarında yazıya geçirildiği ileri sürülmektedir.

Dede Korkut hikâyelerinde savaş, barış, düğün, dernek, ad koyma, günlük yaşam, doğüstü güçler vb. hakkında Oğuz Türklerinin törelerine ilişkin zengin bir gereç vardır. Türk halkbilimi bakımından büyük önem taşıyan Dede Korkut Hikâyeleri üzerinde yerli ve yabancı uzmanlarca çok sayıda çalışma ve inceleme yapılmıştır. Kilisli Rifat, Fuat Köprülü, Orhan Şaik Gökyay, Muharrem Ergin, pertev Naili Boratav, Mehmet Kaplan, Ahmet Caferoğlu, Suat Hızarcı, Sami Akalan, Adnan Binyazar bu konuda çeşitli yayınlarda bulunmuşlardır. Sami L. Akalın'ın "*Dede Korkut Kitabının Folklor Bakımından Değerlendirilmesi*", (İstanbul 1969) ile Orhan Şaik Gökyay'ın "*Dedem Korkudun Kitabı*"nı (İstanbul 1973, BKM. yayınları) belirtmek gerekir. Özellikle O.Ş. Gökyay'ın bu değerli yapıtının "Motifler-Töreler" başlığını taşıyan VI. bölümü, halkbilim, budunbilim ve budunbetim alanında çalışan herkesin başvuracağı, yararlanacağı zengin bir gereçle, bu gerece dayalı bilimsel yorum ve açıklamaları içermektedir.

İbn Batuta Seyahatnamesi. Asıl adı Şerefüddin Ebu Abdullah Muhammed bin Abdullah bin Muhammed bin İbrahim et-Tancı olan ve İbni Batuta lakabıyla ün kazanan bu Arap gezgini 1325 yılında yurdundan ayrılarak otuz yılı aşan bir süreyle birçok ülkeyi dolaşmıştır. Bu arada Anadolu'yu da gezen Batuta, gezip dolaştığı yerlerin âdetleri, gelenekleri, yeme içmeleri, giyim-kuşamları, davranışları, kısaca halkbilimini ve budunbilimini ilgilendiren konular hakkında geniş bilgi vermiştir. Zaman zaman anlattıkları arasında çelişkilerin, yanlışların da bulunduğu saptanan seyahatname ilkin tam metin olarak Mehmet Şerif Paşa tarafından Türkçeye çevrilmiştir (1917-1919). İbni Batuta'nın "Anadolu, Kuzey Türk İlleri ve Güneydoğu Anadolu"yu içine alan ve üç bölümden oluşan seçmeleri İsmet Parmaksızoğlu tarafından "*İbn Batuta Seyahatnamesinden Seçmeler*" adı altında yayımlanmıştır (BTE., İstanbul 1971).

Babürnâme. Babürnâme, XVI. Yüzyıl başlarında Hindistan'da büyük bir devlet kurmuş olan Türk hükümdarı Zahirüddin Muhammed Babür'ün (1483-1530) Çağatay Türkçesiyle yazmış olduğu önemli bir yapıttır. Babür'un kendi yaşam öyküsü olan; saray ve çevresindeki olayları, gezip gördüğü yerlerin ve ulusların bölgesel, yerel özelliklerini canlı ve renkli bir dille anlatan Babürnâme, Türk kültürü bakımından değerli bilgiler taşıyan bir yapıttır. Yapıtta, değişik konuların yanısıra evlenme, akrabalık, ölüm, eğitim-öğretim, yemek-içmek, giyim-kuşam, zaman ve mesafe ölçüleri ile halkbilimi ilgilendiren kimi konularda birçok bilgiye yer verilmiştir. Yapıt, Reşit Rahmeti Arat tarafından iki cilt halinde Türkiye Türkçesine çevrilmiştir (TTK. yayınları, Ankara 1943 ve 1946). Aynı çeviri, daha sonra BTE. dizisinden üç cilt halinde yeniden basılmıştır (Ankara 1970).